

Porvoon kansallinen kaupunkipuisto

Vuosikertomus 2023

Vuosikertomus

Porvoon kansallisen kaupunkipuiston vuosikertomuksessa tuodaan esille, miten Porvoon kaupunki on kehittänyt kansallista kaupunkipuistoa viimeisen vuoden aikana. Myös yleisötyöhön liittyvästä toiminnasta kuten kuntalaisten osallistamisesta, vuosipäivien vietosta, viestinnästä ja markkinoinnista kerrotaan. Kaupungin lisäksi monet yksityiset toimijat ja järjestöt järjestävät kansallisen kaupunkipuiston alueella palveluita, toimintaa ja tapahtumia. Tässä vuosikertomuksessa esitellään kuitenkin vain sitä, miten kaupunki luo puitteita alueen kestäväälle käytölle. Lopuksi katsotaan, miten Suomen kansallisten kaupunkipuistojen verkosto on yhdessä rakentanut näkyvyyttä alueilleen.

Tärkein koko KKP-aluetta koskeva suunnitelma on lakisääteinen hoito- ja käyttösuunnitelma. Se ohjaa alueen hoitoa, toimintaa ja tapahtumia. Porvoon kansallisen kaupunkipuiston hoito- ja käyttösuunnitelma laadittiin laajassa vuorovaikutuksessa maanomistajien ja kuntalaisten kanssa. Suunnitelma hyväksyttiin Porvoon kaupunginvaltuustossa ja ympäristöministeriössä vuonna 2019. Hoito- ja käyttösuunnitelma on nähtävillä Porvoon kaupungin internetpalvelussa kansallisen kaupunkipuiston sivustolla: <https://www.porvoo.fi/porvoon-kansallisen-kaupunkipuiston-hoito-ja-kayttosuunnitelma>.

KKP-työryhmä tarkastelee aluetta koskevia suunnitelmia ja varmistaa, että aluetta käytetään ja kehitetään sen arvojen pohjalta. KKP-työryhmä on Kaupunkikehityksen ja Elinvoiman monialainen työryhmä, jossa on mukana edustajat kaupunki-infrasta, kaupunkisuunnittelusta, rakennusvalvonnasta, ympäristönsuojelusta, kulttuurista, matkailusta ja tapahtumista. Kaupunkikehitysjohdaja on työryhmän vetäjä.

Sisällysluettelo

1	Tutkimustyö	3
2	Kaavoitus	3
3	Hankkeet	4
4	Virkistysalueiden rakentaminen ja kunnostus	5
5	Osallistaminen ja vuosipäivät	8
6	Viestintä	8
7	Matkailu ja markkinointi	9
8	Tulevaa kehittämistä ja toimintaa	10
9	Yhteistyö muiden kansallisten kaupunkipuistojen kanssa	11

1 Tutkimustyö

Keskeisten alueiden osayleiskaavaa varten laadittiin viime vuosina useita selvityksiä. Niistä saatiin ajankohtaista tietoa myös kansalliseen kaupunkipuistoon kuuluvista alueista, luonnosta ja kulttuuriperintökohteista. Selvitykset on julkaistu kaupungin internetpalvelussa. <https://www.porvoo.fi/asuminen-ymparisto/kaavoitus/yleiskaavat/uusi-keskeisten-kaupunkialueiden-osayleiskaava-2050/>. KKP-aluetta koskevia tietoja sisältävät mm Luontoselvitys, Valtakunnallisesti arvokkaiden luontokohteiden kohdekortit, maisemaselvitys ja kulttuuriympäristö selvityksen kohdekartat. Ne valmistuivat vuoden 2022 lopulla.

Syksyllä 2023 laaditaan yleiskaavaa varten Veneily- ja venepaikkaselvitys sekä Uimarantaselvitys.

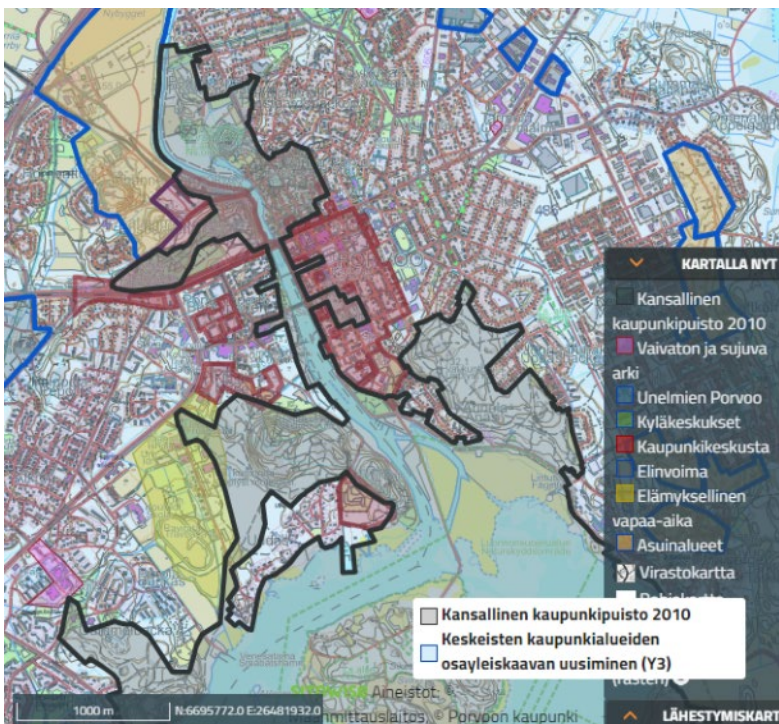
J.L. Runebergin kotimuseon puutarhassa selvitettiin omenapuiden alkuperää. Ainakin yksi omenapuista on Fredrika Runebergin itse risteyttämä ja siemenestä kasvattama yksilö. Vanha puu on huonossa kunnossa ja sen rungon tueksi rakennettiin kehikko.

2 Kaavoitus

Porvoon keskeisten alueiden osayleiskaavan uudistaminen on edennyt selvitysvaiheesta rakennemallien arviointiin. Rakennemallit ja niistä laadittu vaikutusten arviointi ja vertailu olivat nähtävillä 14.9.-31.10.2022. 15.9.2022 kaikille avoimessa rakennemallityöpajassa Taidetehtaalla mallien esittelyä sekä arviointia jatkettiin ja osallistujat valitsivat omalta osaltaan parhaan mallin. Työpajan esittelyosuus järjestettiin lisäksi verkkotapahtumana. Kansallinen kaupunkipuisto sijaitsee osayleiskaava-alueen keskellä ja sisältää tärkeitä

virkestysalueita, historiallisten ominaispiirteiden vuoksi arvokkainta kaupunkimiljöötä sekä monimuotoisen luonnon vuoksi arvokkaimpia luonnonsuojelualueita.

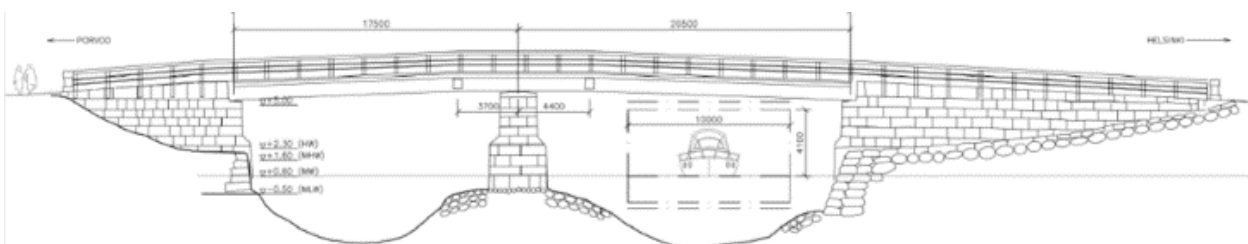
Asemakaavatöistä ainoastaan Vanhan Porvoon alueella ja Kokkonniemen liikuntakeskukseen kaavassa (AK 563) on mukana KKP-alueita. Kokon uimala ja metsän reuna ovat maisemallisesti ja toiminnallisesti tärkeitä liikuntakeskukselle. Kaava oli luonnoksena nähtävillä kesällä 2023. Vanhassa Porvoossa on käynnissä Runo-hotellin kaava korttelissa 1303 (AK 543), Hopeankorttelin kaava ja Kunnantalon kaava (AK 555). Länsirannan eteläosaa ja Kokkonniemen entistä leirintäaluetta koskevat kaavatyöt ovat alkuvaiheessa. Niissä tulee todennäköisesti olemaan mukana vain vähän KKP-alueita. Ydinkeskustan ja Empirealueen kehittämishanke sisältää todennäköisesti joitakin osia jokirannasta, joka on KKP-alueita.

KKP-alueita sivuavat käynnissä olevat asemakaavat Meritulli (AK 527), Porvoon puistokatu (AK 548), Näsin hautausmaan ja kartanon kaava. Haikkoossa on käynnissä entisen ammattikoulun alueella kaava, Edelfeltinranta (AK 542), joka rajautuu KKP-alueella olevaan Albert Edelfeltin ateljeemuseoon.

3 Hankkeet

Porvoon vanhan sillan kunnostuksen suunnitelmat ovat valmiit. Hankkeeseen kuuluu sekä väliaikainen silta, että uusi sillan kansi ja kivirakenteiden kunnostus.

4 Virkistysalueiden rakentaminen ja kunnostus

Länsirannan ranta-alue rakentuu edelleen. August Eklöfin puistoon toteutettiin Anne Meskanen-Barmanin teoskoko-naisuus osana taideohjelmaa. Kuvataiteilija Pia Sirenin Porvoon ikimetsä -teos oli esillä kesällä 2023 Taidetehtaan rannassa. Kesällä -23 alettiin valmistella vierassatamaa esirakentamisella. Rantakaista stabiloitiin vierassataman alueella ja puiston rajalle kaavoitetun puukerrostalokorttelin vieressä.

Vanhassa Porvoossa korjattiin ja oikaistiin painuneita kiveyksiä. Vanhat kuluneet kivet pyritään asentamaan paikalleen takaisin niin, että vanha kadun pinnan kuviointi säilyy. Vanhan Porvoon huonokuntoista puuston kuntoa selvitettiin ja naapurien vanhoille rakennuksille vaurioita aiheuttavia vaahteroita aiottiin poistaa. Mutta asukkaiden vastustuksen vuoksi puita ei kaadettu vielä.

Linnamäen reunoilla eroosio on jatkuva ongelma. Etelärin-teen eroosiosuojaus rakennettiin valmiiksi, mutta sen pinnalle ei vielä ole levinnyt riittävästi kasvillisuutta. Aita ei estä liikkumista rinteessä, joten rinteessä liikkumisesta aiheutuu edelleenkin kulumista. Niittykasvien täydennysistuksia tehtiin syksyllä.

Maarin kevyenliikenteensiltaa ja Linnamäelle johtavaa kävelysiltaa vahvistettiin. Joen rantareitti on tullut hyvin suosituksi. Maarin rannasta kuljetaan paljon Linnamäen etelärin-teen uusien portaiden kautta Linnamäelle ja Pappilan kautta Vanhaan Porvooseen.

Telegrafbergetin taustalla oleva vanha kärrytie kunnostettiin. Sitä ei valaistu luonnonsuojelualueella, vaan pinta korjattiin oikeuden päätöksen mukaisesti. Vanha tieosuus on osa Hamarin reittiä, joka johtaa Haikkoon metsän kautta Tolkkisiin. Örnshamnin ulkoilureitin loppuosa rakennettiin Keijukkaispolun-Mohikaanipolun välille.

Kokonmäen kuntorataa oikaistaan. Kokon laskettelukeskuksen, tapahtumakentän ja päiväkodin leikkialueen välissä rakennettiin kuntoradalle uusi linja. Nykyinen kuntorata jää uuden rakennettavan puistoalueen alle. Kokonniemen metsäympäristössä kulkevan kuntoradan uudelleen linjaus on suunniteltu niin, että kuntorata rakennetaan pääosin vanhan latupohjan päälle ja vain muutamia puita poistetaan. Käytöstä poistettava kuntorataosuus muotoillaan ja annetaan metsittyä. Kokonniemen liikuntakeskuksen kaavatyössä on selvitetty käyttäjien toivomuksia ulkoalueiden käytöstä.

Holkenin reittiä on kunnostettu Stormossenin eteläpuolella. Kuntoreitti kulkee Epoontien pohjoispuolella Epoontien ja Stormossen suoalueen välisellä luonnonsuojelualueella Bastuberg-nimisessä kallioisessa ja osaksi soistuvassa metsämaastossa. Kuntoreitti on 2-3 metriä leveä, osittain murskepintainen ja osittain puuhakepintainen ja valaisematon. Reitin pinnalla on kohoumina puiden juuria ja kivenlohkareita. Suo-osuuksilla reitti on painunut maapohjaan, vetynyt ja osittain veden peitossa lumien sulamisaikaan ja kesällä sateiden jälkeen. Kunnostettava reittiosuus on noin 800 metriä pitkä ja sijoittuu osaksi suolle ja osaksi kalliokumpareille. Kuntoreitin kunnostuksessa pintamateriaalina käytetään runkopuuhaketta ja pintarakenne tehdään 3.0m leveäksi. Työt ja kuljetukset tehdään luonnonsuojelualueella, jonka vuoksi kunnostustoimet, työskentelyalueet, koneiden kulkureitit ja kuljetukset on tehtävä kuntoreitin kohdalla 5,0 metrin levyisellä kaistalla.

Sikosaaren siltojen kunto heikkenee ja vahvistustyön valmistelu on aloitettu. Pengertie on rakennettu syvälle pehmeikölle erilaisilla täyttömailla 1950-luvulla kevyen ajokaluksen tarpeisiin ottaen huomioon, että Sikosaari on saari ja vain ajoittain saavutettavissa ajoneuvoilla. Tie painuu hitaasti ja meri tulvii muutaman kerran vuodessa peittäen tien kokonaan veden alle.

Ruskiksella kunnostettiin pitkospuita. ELY teetti ruovikon niittoa Ruskiksella laidunalueilla. Ruovikko leviää voimakkaasti sekä kosteille laitumille, että matalille rannoille. Monet alueen pesimälinnut tarvitsevat matalia avoimia vesipintoja menestyäkseen rantavyöhykkeellä.

Vieraslajit lisääntyvät varsinkin rannoilla ja vanhoilla luonnonmukaisilla viheralueilla. Vieraslajeja torjuttiin Linnamäkien ympäristössä ja Gammelbackan metsässä talkoilla ja ammattilaisten voimin.

5 Osallistaminen ja vuosipäivät

Porvoon kansallisen kaupunkipuiston vuosipäivää vietettiin 26-27.5.2023. Vuosipäivän teemana olivat Puistojen vanhat puut. Kaupunginpuistossa oli Arboristien puukiipeilyn Suomen mestaruuskisat, missä nähtiin taiturimaista kiipeilyä ja työskentelyä puiden latvustoissa. Kaupungintalolla oli miniseminaari, jossa kaavoittaja Anne Rihtniemi-Rauh esitteli Runeberginpuiston puulajiston kehitystä 160 vuoden aikana, museolehtori Hannele Tenhovuori kertoi Kaupunginpuiston kulttuurihistoriasta, metsätalousinsinööri Tommi Laakkonen selitti vanhojen puiden hoitoa ja biologi Peter von Bagh avasi kuvien avulla vanhojen puistojen vanhojen puiden merkitystä kaupunkiluonnolle. Kaupungintalolla oli yli 60 vierasta ja keskustelu oli vilkasta ja kiihkeääkin. Keskustelussa pääroolin saivat Vanhan Porvoon kalliolla kasvavat noin 60 vuotta vanhat monihaaraiset vaahterat, jotka aiheuttavat tuhoa vanhoille rakennuksille ja muodostavat maisemakuvassa maalauksellisen latvuston.

6 Viestintä

Porvoon kansallisen kaupunkipuiston keskeisistä tapahtumista ja hoitotoista on kerrottu läpi vuoden kaupungin tiedotteissa ja sosiaalisen median kanavissa. Tiedotteet julkaistaan Porvoo.fi -verkkopalvelussa sekä medialle. Kaupungin tiedotteiden läpimeno paikallismedioissa on erinomaisen hyvä.

Vieraslajien torjunnasta tiedotettiin kesän aikana verkkosivuilla sekä sosiaalisessa mediassa muutamaankin otteeseen ja syksyllä tiedotettiin uudenlaisesta kokeilusta, mobiilisovellus Crowd Sorsan käyttöönotosta vieraslajien torjunnassa.

Vanhan Porvoon sillan korjaushankkeen etenemisestä on tiedotettu säännöllisesti. Toukokuisen vuosipäivän tiedotukseen panostettiin erityisesti sosiaalisen median kanavissa, ja tiedottaminen tavoitti kaupungin Facebookissa ja Instagramissa yhteensä lähes 10 000 käyttäjää.

Syksyn kunnostushankkeiden käynnistymisestä ja vaikutuksista alueen käyttäjille Kokkonien ulkoilualueella ja reitistöillä tiedotettiin laajasti.

7 Matkailu ja markkinointi

Jukolan viestin aikana torilla oli kisakatsomo, jossa esillä on mm. urheilijoita, musiikkia ja keskustelua mm. Hiiliviisaasta Jukolasta. Alue rakennettiin Porvoon torille kahdella isolla teltalla, jotka rajasivat alueen omaksi kokonaisuudeksi. Sieltä oli saatavissa ruokaa sekä juomaa ja tietoa Porvoosta.

Kokkonien tapahtumapuiston ensimmäinen tapahtuma on Porvoon Viinijuhlat 14.-15.7.2023. Kaksikielinen uutuusfestivaali keräsi alueelle viikonlopun aikana yhteensä 9000 kävijää. Avajaispäivä oli portilta loppuunmyyty. Porvoon Viinijuhlille on luvassa jatkoa ensi kesänä 12.-13.7.2024.

Porvoon ensimmäiset jokikarnevaalit olivat 26.8.2023 lauantaina klo 16–23 keskustan ja jokirannan alueella. Tapahtuma juhlisti uutta Länsirannan puistoaluetta ja samalla otti vastaan tunnelmalliset ja pimenevät illat kesän jälkeen. Porvoon Jokikarnevaalit kutsui muut toimijat mukaan tuottamaan sisältöjä ja ohjelmaa. Ohjelmassa oli monenlaista tapahtumaa, markkinatunnelmaa, musiikkia, työpajoja, oopperaa, tangoa ja vesi- ja valoaiheinen

Tanssivat vedet teos Porvoon joella.

Porvoonseudun musiikkiopiston musiikkiesityksiä oli ripoteltuna jokirannan ympäristössä. Kulttuuripalveluiden tuottaja Thomas Weissman teki yhteistyötä Tip Top Walkers -sirkusryhmän kanssa ja yleisö sai kokeilla erilaisia sirkustyökaluja. Ryhmän temppuilevat hahmot liikkuvat alueella puujaloilla ja polkuautolla luoden kunnan karnevaalitunnelmaa. Matkailu ja tapahtumat yksikkö markkinoi ja koordinoi kokonaisuutta sekä tuotti Porvoon joelle Tanssivat vedet esityksen, joka on veden ja valon näyttävää leikkiä pimenevässä kesäillassa. Taidetehtaan säätiön tuottamassa ohjelmassa Harri Kaitila & Tango del norte esiintyvät Taidetehtaalla. Taidetehtaan tanssikoulun nuoret tanssijat osallistuvat myös illan maagiseen ohjelmaan.

Kaupungin käytössä olevan reittisovelluksen vaihtamista tutkitaan. Kaupunki-infra ja liikuntapalvelut on aloittanut käyttökokeilun Fluent Outdoor ja Fluent Kunto -sovelluksiin. Ne palvelevat asukkaita ja vierailijoita.

8 Tulevaa kehittämistä ja toimintaa

Maarin uimarannana selvitys jatkuu. Liikuntapalvelut ja kaupunki-infra selvittävät rakentamisen reunaehdot kuten maaperän epäpuhtauksia, tulvavaaraa ja saavutettavuuden rajoituksia. Uimapaikasta voidaan päättää, kun selviää millä rajoituksilla uimapaikka voi toimia, mitä rakentaminen ja ylläpito vaativat.

Linnamäen valtion omistaman alueen hallinnoinnissa ovat yhteistyökuviot Metsähallituksen kanssa muuttumassa. Muinaismuistoalueen rakenteista ja hoidosta sekä kustannusten jaosta keskustellaan maanomistajan edustajan kanssa.

Sikosaaren sillat ja pengertie ovat ongelmallisia kunnan, kantavuuden ja kustannusten vuoksi. Ne ovat joen virtausta ohjaavina rakenteina osaltaan aiheuttaneet Ruskiksen ruovikon nopeaa umpeenkasvua vuosikymmenien ajan. Toisaalta pengertie on avannut Sikosaaren virkistys- ja luonnonsuojelualueet kaupunkilaisten käyttöön. Ne tarjoavat myös mahdollisuuden avata ulkoilun yhteys saaristoreitille Kråkön virkistysalueille ja uimarannaksi kehittyville sorakuopille.

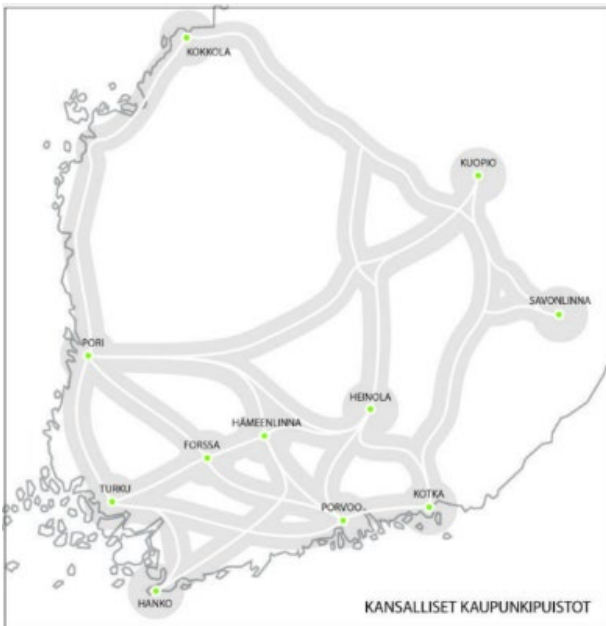
Esteetön reitti tai lintulava olisi tarpeen saada jollekin ranta-alueelle, vaikka Ruskiksen pumppaamolle, Kodderviikkiin tai Sikosaarten siltojen yhteyteen.

Kansallisen kaupunkipuiston yhteydessä on hyvä keskustella laajemminkin kaupunkiluonnosta ja korttelialueiden puustosta. Kaupunkipihat ja hiilipuutarhurointi ovat co-carbon-hankkeen teemoja. Porvoon kaupunki on ottamassa käyttöön viherkerrointa, mikä tulee vaikuttamaan rakentuvien alueiden korttelipihojen vehreyteen, hiilinieluihin ja kaupunkiluonnon monimuotoisuuteen.

Vanhan sillan kunnostustyö alkanee ensi vuonna.

9 Yhteistyö muiden kansallisten kaupunkipuistojen kanssa

Vuosittainen kansallisten kaupunkipuistojen verkoston tapaaminen pidettiin Turussa. Päivien aiheena oli 'Kulttuuri tekee hyvää'. Turussa on esimerkillisesti otettu julkisia kaupunkitiloja sekä tyhjiä kaupungin omistamia rakennuksia tilapäiseen kesäaikaiseen käyttöön taiteen ja virkistyksen tiloiksi. Turussa sovittiin osallistumisesta ensi vuoden Euroopan kulttuuriympäristöpäivien teemaan 2024 Reitit ja risteykset, väylät ja verkostot, Heritage of Networks, Routes and Connections.

KKP kaupunkien johdolle järjestetään 17.11.2023 klo 9-11.30 webinaari, jonka koollekutsujana toimii kansallisen kaupunkipuiston 10 v juhlavuottaan juhlistava Turku. Tilaisuuden tavoitteena on lisätä kaupunkien päättäjien välistä vuoropuhelua, kansallisten kaupunkipuistojen tunnettuutta ja mahdollisuuksia.